

Ukraińcy we Wrocławiu – próba ujęcia statystycznego

demografia # Wrocław # Ukraina # migracje # mniejszości # Ukraińcy
mieszkalnictwo # edukacja

demography # Wrocław # Ukraine # migrations # minorities # Ukrainians
housing # education

Wrocław jest jednym z miast, które są atrakcyjnym miejscem imigracji obywateli Ukrainy. Szacuje się według różnych statystyk, że we Wrocławiu i okolicach pracuje, żyje i mieszka ok. 100 tys. Ukraińców. Jest to zjawisko dość nowe – jak dotąd pozostające poza głównym nurtem zainteresowań badawczych. Artykuł jest próbą prezentacji zjawiska w kontekście aktywności zawodowej Ukraińców w mieście, a także ich życiowych wyborów. W tym celu zebrano i przedstawiono głównie dane z Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Miejskiego Wrocławia i Urzędu Stanu Cywilnego. Informacje te pozwalają określić wpływ nowych mieszkańców Wrocławia na zmiany społeczno-demograficzne w mieście w różnej perspektywie czasowej, ich wpływ na potencjał społeczno-gospodarczy stolicy regionu, w tym również na oświatę.

Wrocław is one of the cities that are an attractive place for immigration of Ukrainian citizens. According to various statistics, it is estimated that around 100,000 Ukrainians work and live in Wrocław and its vicinity. This is a fairly new phenomenon and it has not been a part of mainstream research interest so far. The article is an attempt to present the phenomenon in the context of Ukrainians' professional activity in the city, as well as their life choices. For this purpose, data from the Poviator Labor Office, the Municipal Office of Wrocław and the Civil Registry Office were collected and presented. This information allows to determine the impact of these new residents of Wrocław on the socio-demographic changes in the city in various time perspectives, their impact on the socio-economic potential of the region's capital, including education.

OPEN ACCESS

Citation: Nowakowski R. Strauchold G.,
Ukraińcy we Wrocławiu – próba ujęcia sta-
tystycznego, „Miasto. Pamięć i Przyszłość:
Wrocławski Rocznik Samorządowy” – No 2,
<https://doi.org/10.26774/mpp.34>

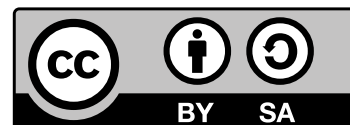
Editor: Katarzyna Uczkiewicz

Received: October, 2017

Accepted: December, 2017

Published: December, 2017

Copyright: © Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”
This is an open access article distributed
under the terms of the Creative Commons
Attribution-ShareAlike Licence, which per-
mits unrestricted use, distribution, and
reproduction in any medium, provided the
original author and source are credited,
with indications if any changes are made.
All derivative works must be licensed under
the same licence.

Rafał Nowakowski – historyk, politolog, absolwent Uniwersytetu Wrocławskiego. Zawodowo związany z administracją publiczną, naukowo z Dolnośląską Szkołą Wyższą. Współpracownik Ośrodka „Pamięć i Przyszłość”. Autor ponad 30 publikacji naukowych dotyczących m.in. miasta i samorządu Wrocławia, współpracy polsko-saksońskiej. Jest autorem plasz tematycznych w Centrum Historii Zajezdnia we Wrocławiu. Współautor publikacji pt. „Anatomia sukcesu miasta. Wrocław i jego samorząd w latach 1990–2015”, Wrocław 2016. Zastępca red. nacz. i sekretarz Rady Naukowej rocznika „Miasto. Pamięć i Przyszłość”.

Prof. zw. dr hab. Grzegorz Strauchold – jest kierownikiem Zakładu Historii Najnowszej i Pracowni Atlasu Historycznego w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Jest autorem blisko 400 publikacji, pięciu samodzielnych książek i szeregu atlasów historycznych. Interesuje go historia XIX i XXI wieku w Europie Środkowo-Wschodniej, regionalistyka, geografia i kartografia historyczna.

Wstęp

To, że Ukraińcy są nową, dużą, a przez to widoczną grupą mieszkańców Wrocławia, jest już faktem. Stają się oni przedmiotem analiz i badań¹. Od paru lat ich liczba bowiem stale rośnie, a różne dane statystyczne podawane przez instytucje, agencje czy organy administracji publicznej potwierdzają tę tendencję w skali kraju. Szacuje się, że do końca 2017 r. liczba obywateli Ukrainy w Polsce sięgnie ok. 2 mln. Jednak ze względu na mobilność czy rodzaj podejmowanej pracy są wciąż trudno policzalną grupą, również w skali lokalnej. Dotyczy to także stolicy Dolnego Śląska, wybieranej przez obywateli Ukrainy jako atrakcyjny rynek pracy, a także miejsce docelowego przyjazdu całych rodzin. Decyzją autorów niniejszego tekstu analizą objęto te właśnie grupy nowych mieszkańców Wrocławia w oparciu o dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu², a także z Departamentu Edukacji wrocławskiego magistratu³. I choć statystyk tych nie należy traktować jako pełnych, to stanowią one materiał poglądowy zarówno o nowych,

tj. tymczasowych, jak i stałych współmieszkańcach ponad sześćsettyśięczonego Wrocławia.

Wrocław jako rynek pracy dla obywateli Ukrainy

W broszurze pt. *Wrocław. Sytuacja społeczno-gospodarcza za I–III kwartał 2017 r.* przygotowanej przez Urząd Statystyczny we Wrocławiu, zamieszczono informację, że stopa bezrobocia w końcu września 2017 r. wyniosła 2,4 proc. wobec 6,1 proc. zanotowanych w województwie. We Wrocławiu bez pracy pozostawało 9 tys. bezrobotnych. Dla prawie połowy z nich Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu dysponował propozycjami zatrudnienia⁴. Już miesiąc później, w październiku 2017 r., Urząd Statystyczny we

1. O. Chrebor, *Ukrainians seek a Polish dream in Wrocław*, „New Eastern Europe” 2018, nr 1, s. 93–98.

2. Autorzy pragną podziękowań Panu Maciejowi Sałdaczowi, zastępcy dyrektora ds. marketingu usług urzędu w Powiatowym Urzędzie Pracy we Wrocławiu, za udostępnione dane statystyczne za 2016 i 2017 r.

3. Autorzy pragną podziękować Pani Annie Bilskiej z Wydziału Przedszkoli i Szkół Podstawowych Departamentu Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia za udostępniony materiał statystyczny i ikonograficzny jej autorstwa.

4. <http://wroclaw.stat.gov.pl/opracowania-biezace/komunikaty-i-biuletyny/inne-opracowania/sytuacja-spolesczno-gospodarcza-wroclawia-za-i-iii-kwartal-2017-r-,3,26.html> (dostęp: 27 XII 2017 r.), s. 26 i 28.

Tab. 1. Dane dotyczące liczby oświadczeń o zamiarze zatrudnienia cudzoziemca złożonych przez pracodawców za 2016 i 2017 (stan na 31.12.2017)

Rok 2016	Liczba zarejestrowanych oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi (obywatelom Rosji, Ukrainy, Białorusi, Mołdawii, Gruzji, Armenii)	Rok 2017	Liczba zarejestrowanych oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi (obywatelom Rosji, Ukrainy, Białorusi, Mołdawii, Gruzji, Armenii)
styczeń	3781	styczeń	9165
luty	5265	luty	9561
marzec	5014	marzec	10048
kwiecień	4702	kwiecień	8018
maj	3921	maj	10421
czerwiec	4844	czerwiec	8732
lipiec	5866	lipiec	9232
sierpień	6685	sierpień	9707
wrzesień	7185	wrzesień	10 948
październik	7695	październik	11 372
listopad	8510	listopad	10 112
grudzień	8059	grudzień	10 220
SUMA	71 808	SUMA	117 535

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu.

Wrocławiu poinformował na swojej oficjalnej stronie, że stopa bezrobocia we Wrocławiu wyniosła 2,2 proc. a w regionie 5,8 proc.⁵ Rekordowo niskie bezrobocie związane z gwałtownie rozwijającą się gospodarką, która wchłonęła praktycznie wszystkich mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym, stworzyło w ciągu

ostatnich lat silny popyt na zatrudnianie pracowników cudzoziemskich. Dotyczyło to przede wszystkim obywateli Ukrainy, dla których polski, w tym wrocławski i okoliczny rynek pracy, okazał się dość atrakcyjny. Świadczą o tym dane zebrane i udostępnione przez Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu za 2016 i 2017 r.

5. <http://wroclaw.stat.gov.pl/> (data dostępu: 27.12.2017).

Aż 95 proc. zarejestrowanych oświadczeń o zamiarze zatrudnienia cudzoziemca dotyczy obywateli Ukrainy. W całym 2017 r. wpłynęło łącznie ponad 117 535 107 000 oświadczeń. To o 40 proc. więcej niż w 2016 r. To znak, że wrocławska (i polska) gospodarka usilnie potrzebuje dodatkowych rąk do pracy. Nasz rozwój gospodarczy, którym tak szcycimy się w Europie, jest realnie zagrożony brakiem milionów pracowników. Nowi przybysze, zwłaszcza obywatele Ukrainy, zasilają takie gałęzie gospodarki, jak handel, budownictwo, przemysł, transport, służba zdrowia. Podejmują również pracę w gospodarstwach domowych. Jednak, pobyt ma przeważnie charakter sezonowy i cyrkulacyjny. Świadczy o tym podejmowanie przez nich pracy w branży budowlanej oraz rolnictwie.

Skalę migracji zarobkowej do Wrocławia w ostatnich dwóch latach na podstawie danych o wizach przedstawia tab. 1. Wyjaśnić przy tym należy, że od 2009 r. obowiązuje uproszczona procedura zatrudniania obywateli Armenii, Ukrainy, Białorusi, Gruzji, Mołdawii oraz Rosji. To tzw. procedura oświadczeniowa, która pozwala wykonywać pracę w Polsce przez 6 miesięcy w ciągu 12 następujących po sobie miesięcy bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę. Warunkiem skorzystania z tej procedury przez podmiot zamierzający zatrudnić cudzoziemca jest zarejestrowanie przez Powiatowy Urząd Pracy oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy obywatelowi innego państwa oraz posiadanie przez niego dokumentu potwierdzającego tytuł pobytowy w RP, z którym może

wiązać się uprawnienie do wykonywania pracy na terytorium RP⁶.

Analizując dane zamieszczone w tab. 1, należy poczynić dwie uwagi natury metodologicznej. Po pierwsze, dane te dotyczą wyłącznie pracowników podejmujących legalną pracę. A więc tych, którzy wykorzystują jedną z dwóch legalnych dróg zatrudnienia: w oparciu o zezwolenie wydawane na 3 lata lub na podstawie zezwolenia ważnego przez pół roku na podstawie oświadczenia pracodawcy o konieczności zatrudnienia pracownika z zagranicy. Niestety, nie ma pełnych wyliczeń z tzw. szarej strefy, w tym również na terenie Wrocławia. Według Państwowej Inspekcji Pracy, wśród nielegalnych pracowników dominują obywatele Ukrainy⁷. Wlicza się tu również tzw. pracowników sezonowych. Po drugie, dane z Powiatowego Urzędu Pracy nie dotyczą pracowników zatrudnianych wyłącznie na terenie Wrocławia. Zgodnie z warunkami porozumienia między Starostą Wrocławskim a Prezydentem Wrocławia z 31 grudnia 2004 r. w sprawie powierzenia Miastu Wrocław niektórych zadań publicznych należących do Powiatu Wrocławskiego⁸ obszarem działania PUP jest zarówno Wrocław, jak i powiat wrocławski obejmujący obszar 9 gmin. Otwarte pozostaje więc pytanie, ilu obywateli Ukrainy podejmuje pracę w samym Wrocławiu, a ilu na terenie podwrocławskich gmin.

Na marginesie wywodu należy skonstatować, że w ostatnich latach liczba obcokrajowców

6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie przypadków, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę (Dz.U. poz. 588).

7. U. Mirowska-Łoskot, *Przedsiębiorcy wolą zatrudniać na czarno*, „Dziennik Gazeta Prawna” nr 133 z 12 VII 2017 r.

8. Dz. Urz. Woj. Doln. z 2005 r., nr 18, poz. 454.

Tab. 2. Dzieci z Ukrainy uczęszczające do wrocławskich placówek oświatowych w roku szkolnym 2016/2017 i 2017/2018 – stan na 3.11.2017 r.

Rok szkolny	Liczba dzieci z Ukrainy uczęszczająca do przedszkoli	Liczba dzieci z Ukrainy uczęszczająca do szkół podstawowych
2016/2017	88	401
2017/2018	187	736

Źródło: Urząd Miejski Wrocławia, Departament Edukacji, Wydział Przedszkoli i Szkół Podstawowych.

w Polsce znacząco wzrosła. Imigranci w Polsce to wciąż obywatele z państw bezpośrednio sąsiadujących z Polską (b. ZSRR). Bez wątplenia dominują imigranci z Ukrainy, którzy przyjeżdżają głównie z powodów ekonomicznych. W urzędowych analizach podkreśla się koncentrację tej ostatniej grupy migracyjnej na obszarze zwłaszcza trzech województw: dolnośląskiego, małopolskiego i mazowieckiego, przede wszystkim w stolicach tych regionów. Po Warszawie i Krakowie to właśnie Wrocław jest trzecim miastem najchętniej wybieranym przez obywateli

9. R. Nowakowski, G. Strauchold *Spróbujmy się zrozumieć. Nasi nowi ukraińscy sąsiedzi*, Gazeta Wrocławska 7/8 IV 2018

10. T. Matejuk, *Mieszkanie dla cudzoziemca. Kupić czy wynająć?* „Wroclife” (Summer Special Edition) 2017, s. 11–14. Autor podaje dane GUS, które mówią że w 2016 r. cudzoziemcy kupili w Polsce 6,4 tys. mieszkań. We Wrocławiu obcokrajowcy kupili w 2016 r. co piątą nieruchomość sprzedaną na rynku wtórnym – M. Joks, *Obcokrajowcy kupują coraz więcej mieszkań we Wrocławiu*, <http://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,21821082,obcokrajowcy-kupuja-coraz-wiecej-mieszkan-we-wroclawiu.html> [dostęp: 4 XI 2017]. Wśród nich na pierwszym miejscu znaleźli się Ukraińcy, którzy wyprzedzili Niemców i Brytyjczyków. J. Ceglarz, *Ukraińcy ruszyli po mieszkania w Polsce. Rekordowa sprzedaż*, <https://www.money.pl/gospodarka/wiadomosci/artukul/sprzedaz-mieszkan-cudzoziemcom,144,0,2317712.html> [dostęp: 4 XII 2017]

Tab. 3. Liczba dzieci w przedszkolach wg roku urodzenia w roku szkolnym 2017/2018 – stan na 3.11.2017 r.

Rok urodzenia	z Ukrainy	z pozostałych krajów	Razem
2010	1	–	1
2011	32	8	40
2012	45	6	51
2013	51	16	67
2014	58	11	69
Razem	187	41	228

Źródło: Urząd Miejski Wrocławia, Departament Edukacji, Wydział Przedszkoli i Szkół Podstawowych.

Ukrainy. Według trudno weryfikowalnych danych podawanych regularnie w lokalnej prasie, w naszym mieście i jego okolicach przebywa pomiędzy 60 tys. a 100 tys. przybyszów z wschodniej granicy.

Stali – nowi mieszkańcy Wrocławia

Część spośród licznej rzeszy przybywających do Polski obywateli Ukrainy decyduje się na stałe osiedlenie i zamieszkanie we Wrocławiu⁹. Większość z nich wynajmuje lokale mieszkalne. W ostatnim czasie odnotowuje się zjawisko zakupu na pierwotnym runku budowlanym mieszkań na własność. Jest to sygnał, że ludzie ci wiążą swoją przyszłość z miastem. Tylko we Wrocławiu cudzoziemcy kupili w 2016 r. co piątą wybudowaną nieruchomość, przy czym obywatele Ukrainy zdeklasowali dominujących od lat Niemców i Brytyjczyków¹⁰. Tworzy się więc we Wrocławiu nowa

Tab. 4. Liczba dzieci w szkołach podstawowych wg roku urodzenia w roku szkolnym 2017/2018 – stan na 3.11.2017 r.

Rok urodzenia	Z Ukrainy	Z pozostałych krajów	Razem
2001	-	3	3
2002	29	4	33
2003	33	10	43
2004	51	13	64
2005	83	17	100
2006	86	16	102
2007	99	23	112
2008	89	21	110
2009	93	18	111
2010	104	19	123
2011	53	6	59
2012	15	5	20
2013	1	-	1
Razem	736	145	881

Źródło: Urząd Miejski Wrocławia, Departament Edukacji, Wydział Przedszkoli i Szkół Podstawowych.

grupa mieszkańców, która tworzy lub zakłada rodziny i kształci potomstwo w komunalnych placówkach oświatowych i wychowawczych.

W roku szkolnym 2017/2018 liczba dzieci z Ukrainy uczęszczająca do przedszkoli wynosi 187, tj. 82 proc., do szkół podstawowych zaś 736 tj. 83,5 proc. wszystkich obcokrajowców. Jest to prawie dwukrotny wzrost w stosunku do roku szkolnego 2016/2017.

Odnosnie do dzieci pochodzenia ukraińskiego uczęszczających w bieżącym roku do wrocławskich przedszkoli komunalnych stwierdzić należy, że na 108 tych placówek w 44 przedszkolach nie ma dzieci ukraińskich. Niemniej

jednak we wrocławskich przedszkolach od 2011 r. liczba ukraińskich dzieci zwiększa się każdego roku o 6–7 dzieci.

Należy przyjąć, że część dzieci w wieku przedszkolnym korzysta z usług niepublicznych przedszkoli. Ich szansa na korzystanie z usług komunalnych przedszkoli jest utrudniona ze względu np. na niespełnianie kryteriów naboru do przedszkoli (np. rozliczanie PIT na terenie gminy etc.).

Przechodząc do analizy danych dotyczących oświaty szczebla elementarnego, należy zaznaczyć, że do wrocławskich szkół podstawowych uczęszcza w bieżącym roku szkolnym aż 736 dzieci, a więc o 2 razy więcej niż w roku poprzednim.

Tab. 5. Liczba dzieci w szkołach podstawowych wg poziomu edukacji w roku szkolnym 2017/2018 – stan na 3.11.2017 r.

Klasa	Z Ukrainy	Z pozostałych krajów	Razem
„0”	52	12	64
Klasa 1	79	28	107
Klasa 2	91	18	109
Klasa 3	100	25	125
Klasa 4	103	17	120
Klasa 5	77	12	89
Klasa 6	89	18	107
Klasa 7	64	6	70
Klasy gim.	81	9	90
Razem	736	145	881

Źródło: Urząd Miejski Wrocławia, Departament Edukacji, Wydział Przedszkoli i Szkół Podstawowych.

Tab. 6. Liczba uczniów pochodzenia ukraińskiego we wrocławskich gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2017/2018 – stan na 3.11.2017 r.

Lp	Typ szkoły	Poziom oddziału	Liczba uczniów
1	Gimnazjum	Klasa II	24
		Klasa III	17
2	Liceum	Klasa I	11
		Klasa II	8
		Klasa III	5
3	Technikum	Klasa I	16
		Klasa II	12
		Klasa III	5
		Klasa IV	3
4	Branżowa szkoła I st.	Klasa I	3
Razem			104

Źródło: Urząd Miejski Wrocławia, Departament Edukacji, Wydział Gimnazjów i Szkół Ponadgimnazjalnych, Dział Gimnazjów i Szkół Ponadgimnazjalnych.

Mapa 1. Liczba dzieci z Ukrainy we wrocławskich szkołach podstawowych w roku szkolnym 2017/2018 – rozłożenie według placówek

Źródło: Urząd Miejski Wrocławia

Wśród młodzieży ukraińskiej uczęszczającej do szkół podstawowych przeważają osoby urodzone w latach 2002–2013, przy czym dominują roczniki urodzone w latach 2005–2010.

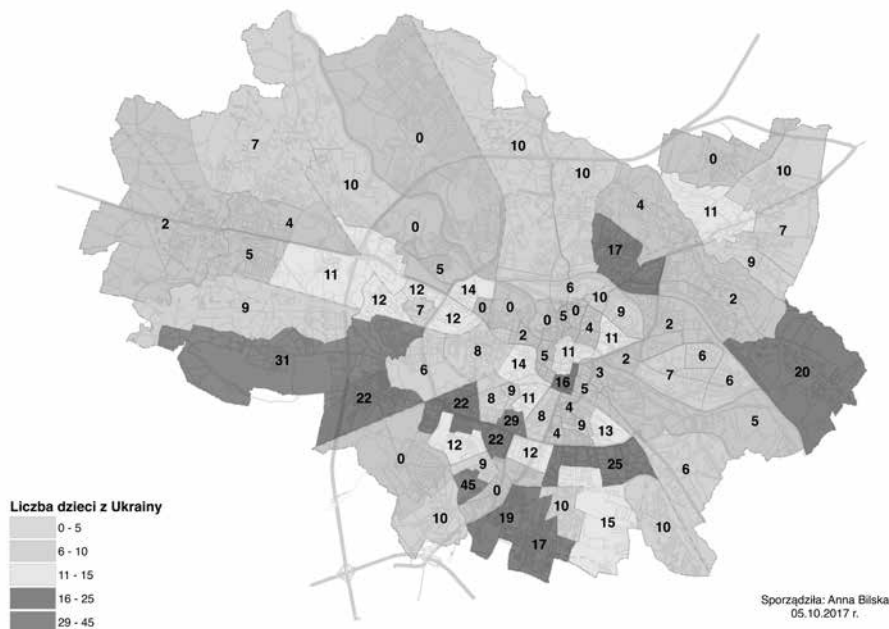
Jeżeli przełożyć te dane na liczbę dzieci według poziomów edukacji, najwięcej młodzieży szkolnej z Ukrainy uczęszcza do klas 3. i 4. oraz do 2. i 6., co prezentuje tab 5.

Część dzieci korzysta z dodatkowych zajęć z języka polskiego oraz zajęć wyrównawczych¹¹. Na 285 dzieci ukraińskie stanowią 66 proc., tj. 188 (stan na 3.11.2017).

Podobnie jak w przypadku placówek przedszkolnych również nie do wszystkich szkół podstawowych we Wrocławiu uczęszczają dzieci

11. Zgodnie z paragrafami 17–19 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz.U. 2017 poz. 1655).

Mapa 2. Liczba dzieci z Ukrainy we wrocławskich szkołach podstawowych w roku szkolnym 2017/2018 – w liczbach bezwzględnych

Źródło: Urząd Miejski Wrocławia

ukraińskie, co prezentują mapy 1 i 2. Na 79 szkół podstawowych (choć numeracja szkół kończy się na nr. 118) tylko w 9 nie było uczniów pochodzenia ukraińskiego. Najwięcej dzieci ukraińskich kształci się w szkołach podstawowych nr 16 i nr 113.

Omawiając proces kształcenia dzieci pochodzenia ukraińskiego, należy podać jeszcze wielkości dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. W bieżącym roku szkolnym kształci się w nich łącznie 104 uczniów z Ukrainy.

Jak najwcześniejszy udział najmłodszego pokolenia z Ukrainy w zinstytucjonalizowanych formach opieki i rozwoju jest najlepszą

drogą dla jego późniejszej dobrej integracji. Wcale nie musi to oznaczać zatracenia wcześniejszej tożsamości narodowej i kulturowej.¹² Przyjąć należy również fakt, że podane tu statystyki nie są pełne. Część lepiej wykształconych i zamożniejszych rodziców, którzy związali swoją przyszłość z Wrocławiem, posyła dzieci do szkół niepublicznych, głównie o profilu międzynarodowym. Niezależnie od tego w bieżącym roku do wszystkich placówek oświatowych i wychowawczych na terenie Wrocławia uczęszcza ponad tysiąc dzieci pochodzenia ukraińskiego.

12. Szerzej zob.: Polskie Radio Wrocław z Tomaszem Dudą, prezesem oraz redaktorem naczelnym Polskiego Radia Wrocław S.A. rozmawiał Rafał Nowakowski, „Uniwersal” nr 24, marzec/kwiecień 2018, s. 54–57.

Zakończenie

Wrocław ze swoimi urokami, otwartością mieszkańców, a przede wszystkim atrakcyjnym i chłonnym rynkiem pracy traktowany jest przez obywateli z Ukrainy jako dobre miejsce do pracy zarobkowej, oraz do stałego zamieszkania. Nawet liberalizacja przepisów, na podstawie których obywatele Ukrainy od połowy 2017 r. mogą swobodniej poruszać się na obszarze Unii Europejskiej, nie zmieniła obserwowanego trendu. Polska wciąż jest dla nich krajem pierwszego wyboru, za czym przemawia legalność zatrudnienia, bliskość kulturowa i językowa¹³. Pracownicy z Ukrainy to dla Polski, a także takich miast jak Wrocław, również szansa na dalszy wzrost gospodarczy oraz powstrzymanie negatywnych trendów demograficznych. Nowym zjawiskiem – o którym na koniec warto wspomnieć – jest zawieranie związków małżeńskich przez obywateli Polski i Ukrainy oraz samych obywateli Ukrainy pomiędzy sobą w Urzędzie Stanu Cywilnego. Dane z 2016 i 2017 r. prezentuje tab. 7¹⁴.

Tab. 7. Dane dotyczące liczby zawartych małżeństw cywilnych polsko-ukraińskich oraz ukraińsko-ukraińskich we Wrocławiu (USC) z lat 2016 i 2017 (stan na 30.09.2017).

Rok	Małżeństwa ukraińskie	Małżeństwa mieszane
2016	15	40
2017	17	35

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego we Wrocławiu.

Pozytywnym zjawiskiem w krajobrazie miasta jest adaptacja i integracja dzieci pochodzenia ukraińskiego na wszystkich szczeblach oświaty i wychowania komunalnego: przedszkolnego, elementarnego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego we Wrocławiu. Należy sądzić, że grupa prawie ponad tysiąca dzieci i młodzieży ukraińskiej edukujących się we Wrocławiu należy do tych rodzin, które wybrały stolicę dolnośląską na miejsce docelowego i stałego zamieszkania. Z myślą o nich tworzy się we Wrocławiu również klasy i szkoły ukraińskojęzyczne z dodatkowymi godzinami z języka polskiego finansowanymi z budżetu gminy¹⁵. I choć prezentowana statystyka nie jest reprezentatywna dla badanego zjawiska (m.in. przez pominięcie edukacji niepublicznej), to jest próbą cząstkowego badania nowej grupy mieszkańców Wrocławia, którą stanowią cudzoziemcy zdominowani przez Ukraińców.

13. M. Leśnik, M. Kisiel, *Co dziesiąty z Ukrainy*, „Wroclife” nr 9/2017 (grudzień), s. 12.

14. Niestety, USC nie prowadzi statystyk w zakresie liczby dzieci rodzących się w związkach ukraińskich i mieszanych.

15. <https://www.wroclaw.pl/obcokrajowcy-we-wroclawiu-przed-szkola-szkoly-uczelnie-nauka-polskiego1> (dostęp: 29 XII 2017).

Bibliografia:

Akty prawne

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie przypadków, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę (Dz.U. poz. 588).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz.U. 2017 poz. 1655).
- Porozumienie między Starostą Wrocławskim a Prezydentem Wrocławia z dnia 31 grudnia 2004 r. w sprawie powierzenia Miastu Wrocław niektórych zadań publicznych należących do Powiatu Wrocławskiego (Dz. Urz. Woj. Doln. 2005 r. nr 18, poz. 454).

Dokumenty, materiały i opracowania urzędów

- Urząd Miejski Wrocławia, Departament Edukacji, Wydział Przedszkoli i Szkół Podstawowych
- Urząd Miejski Wrocławia, Departament Edukacji, Wydział Gimnazjów i Szkół Ponadgimnazjalnych, Dział Gimnazjów i Szkół Ponadgimnazjalnych
- Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu

- Urząd Stanu Cywilnego we Wrocławiu
- Urząd Statystyczny we Wrocławiu

Publikacje

- Olga Chrebor, *Ukrainians seek a Polish dream in Wrocław*, „New Eastern Europe” 2018, nr 1.

Prasa

- J. Ceglarz, *Ukraińcy ruszyli po mieszkania w Polsce. Rekordowa sprzedaż*, <https://www.money.pl/gospodarka/wiadomosci/arttykul/sprzedaz-mieszkan-cudzoziemcom,144,0,2317712.html> (dostęp: 4 XI 2017 r.)
- M. Joks, *Obcokrajowcy kupują coraz więcej mieszkań we Wrocławiu*, <http://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,21821082,obcokrajowcy-kupuja-coraz-wiecej-mieszkan-we-wroclawiu.html> (dostęp: 4 XI 2017).
- M. Leśnik, M. Kisiel, *Co dziesiąty z Ukrainy*, „Wroclife” nr 9/2017 (grudzień)
- T. Matejuk, *Mieszkanie dla cudzoziemca. Kupić czy wynająć?* „Wroclife” (Summer Specjal Edition) 2017
- U. Mirowska-Łoskot, *Przedsiębiorcy wolą zatrudniać na czarno*, „Dziennik Gazeta Prawna” nr 133 z 12 07 2017 r.
- <https://www.wroclaw.pl/obcokrajowcy-we-wroclawiu-przedszkola-szkoly-uczelnie-nauka-polskiego1> (dostęp: 29 XII 2017).